

Pauline Kleingeld (Rotterdam, 1962) is op 26 april 2022 benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Kleingeld is hoogleraar Ethiek en haar geschiedenis aan de faculteit Wijsbegeerte van de RUG en is een van de meest vooraanstaande filosofen van onze tijd. Zij wordt alom geprezen als een eminente topwetenschapper met een innemende persoonlijkheid, een verbindend leider en betrokken bruggenbouwer en een inspirerend rolmodel voor jong en oud. Geïnspireerd door de filosofie van Immanuel Kant, een van de grootste en meest invloedrijke filosofen aller tijden, heeft zij grensverleggende bijdragen geleverd aan een beter, genuanceerder begrip van de idealen van de Verlichting. Haar uitzonderlijke werk is een krachtig pleidooi voor de betekenis en relevantie van Kants denken over menselijke waardigheid, autonomie, vrije wil, wereldburgerschap, moraliteit en redelijkheid en is tegelijkertijd een belangrijke aanzet tot een moderne formulering van Kants ethiek.

Baanbrekende bijdragen aan het debat over ethische en morele principes

In haar onderzoek richt Kleingeld zich op de filosofie van Immanuel Kant (1724-1804), waarbij zij als geen ander in staat is om zijn begrippen op een nieuwe manier te interpreteren. Zo toont zij aan dat moreel universalisme, een belangrijk aspect van Kants ethiek, nog altijd goed verdedigd kan en moet worden. Moreel universalisme gaat uit van het idee dat moraal niet een kwestie van persoonlijke voorkeuren en verlangens is, maar algemeen geldig moet zijn. In de filosofie vindt veel debat plaats over de vraag of er een fundament te vinden is voor universeel geachte morele principes op basis van mensenrechten, zoals gelijkheid, vrijheid, rechtvaardigheid en menselijke waardigheid voor iedereen ongeacht afkomst, geslacht leeftijd en dergelijke. Haar bijdragen aan dit debat en de ethische theorievorming wordt wereldwijd als baanbrekend beschouwd.

Ontdekking over racisme in het denken van Kant

Kleingeld heeft daarnaast fundamenteel werk geleverd op het gebied van het achttiende-eeuwse politieke denken. Zo won ze de prestigieuze Biennial Senior Scholar Book Prize van de North American Kant Society met haar boek *Kant and Cosmopolitanism. The Philosophical Ideal of World Citizenship* (2012). In dit toonaangevende werk legt zij het republicanisme bloot: een belangrijke stroming in het politieke denken, waarin Kant ook van grote invloed is geweest. Een van haar meest geroemde bijdragen is de ontdekking hoe Kants denken over maatschappij, ras en slavernij zich heeft ontwikkeld. Ze toont aan dat hij lange tijd een verwerpelijke rassenleer onderwees, maar hoe hij na de Franse Revolutie deze leer verwerpt. In plaats daarvan ontwikkelt hij een egalitair kosmopolitisme, het idee van wereldburgerschap, waarvan Kleingeld het belang voor de huidige tijd heeft uitgewerkt. Haar onderzoek naar dit thema is wereldwijd geroemd als de nieuwe, gouden standaard voor de interpretatie en analyse van het werk van Kant. Bovendien heeft de impact van haar werk grote invloed gehad op het denken over het belang van kosmopolitisme in deze tijd van opkomend populisme en de rol die het kan spelen bij het bestrijden van alle vormen van racisme en seksisme.

Seksist tot zijn dood

Kleingeld laat in haar werk ook zien dat Kant weliswaar zijn mening over rassen bijstelde, maar tot zijn dood een seksist bleef. Zij toont aan dat gender-neutrale taal niet altijd gebruikt kan worden als we het hebben over Kant. Als hij 'Mensch' schrijft, bedoelt hij dikwijls de (witte) man. Zijn moreel universalisme is dus niet consistent. In het filosofisch

debat over onze omgang met 'foute' denkers en 'foute' ideeën uit het verleden heeft zij belangrijke bijdragen geleverd, onder andere in haar artikel *'Kant's Second Thoughts on Race'*, dat werd geselecteerd voor de jubileumuitgave van het toptijdschrift *The Philosophical Quarterly*.

Klasse apart in de filosofie

Volgens haar collega's behoort Kleingeld tot de absolute top in haar vakgebied en een klasse apart. Veertien van haar artikelen zijn vertaald of herdrukt, haar werk is verschenen in zeven talen en is meer dan drieduizend keer geciteerd, hetgeen uitzonderlijk veel is voor het vakgebied van de filosofe. Vanwege haar grensverleggende werk kreeg ze in 2020 de Spinozapremie, de hoogste wetenschappelijke onderscheiding in Nederland. Daarnaast haalde ze drie onderzoeksubsidies binnen van het Nederlands Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en was ze een van de medeaanvragers van een groot interdisciplinair project over *Sustainable Cooperaton*. Zij wordt veel gevraagd door redacties van internationaal toonaangevende tijdschriften, organiseert tal van conferenties en workshops en heeft een uitzonderlijke reputatie als keynote spreker op internationale conferenties. Vanwege haar grote wetenschappelijke verdiensten is ze benoemd tot lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie der Wetenschappen (KNAW) en van de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen (KHMW).

Actief binnen de academische gemeenschap

Binnen de academische gemeenschap is Kleingeld actief in binnen- en buitenland. Ze was de eerste vrouwelijke decaan van de Leidse faculteit Wijsbegeerte en was voorzitter van de Vakgroep Ethiek, Sociale en Politieke Filosofie van de faculteit Wijsbegeerte in Groningen. De vakgroep waar ze in Groningen leiding aan geeft kreeg in 2019 de hoogst mogelijke scores van een internationale onderzoekvisitatiecommissie. Ze is als een van de steunpilaren van de faculteit actief betrokken bij alle aspecten en speelt een grote rol in diverse commissies. Ze is daarnaast veelgevraagd als lid van tal van jury's, commissies en genootschappen, zoals de KNAW, de North American Kant Society en de Kant-Kommission van de Berlijnse Brandenburger Academie van Wetenschappen.

Geliefd als docent, begeleider en rolmodel

Studenten waarderen Kleingeld als docent, vanwege de heldere manier waarop ze moeilijke teksten uitlegt, haar vriendelijke, open en constructieve houding en nauwkeurige feedback. Ze is inspirerend en enthousiast en moedigt studenten aan om actief mee te doen tijdens haar colleges. Ook als begeleider en coach van jonge onderzoekers, PhD-studenten en collega is zij zeer geliefd. Jonge internationale onderzoekers en studenten komen zelfs naar Groningen om bij haar te mogen studeren of werken. Met name jonge vrouwen zien haar als een rolmodel: een vrouw die de wetenschappelijke top heeft bereikt zonder ook maar iets aan integriteit, empathie, respect en gevoel voor samenwerking in te leveren. PhD studenten roemen de manier waarop ze inhoudelijk waardevolle feedback levert en op collegiale, onbaatzuchtige wijze haar grote kennis en ervaring deelt. In haar vakgroep, faculteit en in binnenlandse en buitenlandse zusterinstellingen is ze geliefd vanwege de respectvolle en integere wijze waarop ze met haar collega's omgaat, haar constructieve houding aan het debat en haar betrokkenheid om de wetenschap en de academie inclusiever en pluriformer te maken. Zij heeft een scherp oog voor de werkdruk van de

medewerkers en komt op voor haar mensen, zonder daarbij het belang van de organisatie uit het oog te verliezen.

Helder en begrijpelijk voor een breed publiek

Tot slot deelt Kleingeld haar kennis graag met een breed publiek. Ze geeft geregeld lezingen, onder andere voor docenten filosofie op middelbare scholen, en ze gaat graag in debat met mensen die een oprechte belangstelling hebben voor menselijke waardigheid, autonomie, de vrije wil en andere ethische noties. Ze is daarbij heel goed in staat om in heldere en begrijpelijke taal het belang van kritisch nadenken over morele kwesties voor het voetlicht te brengen.